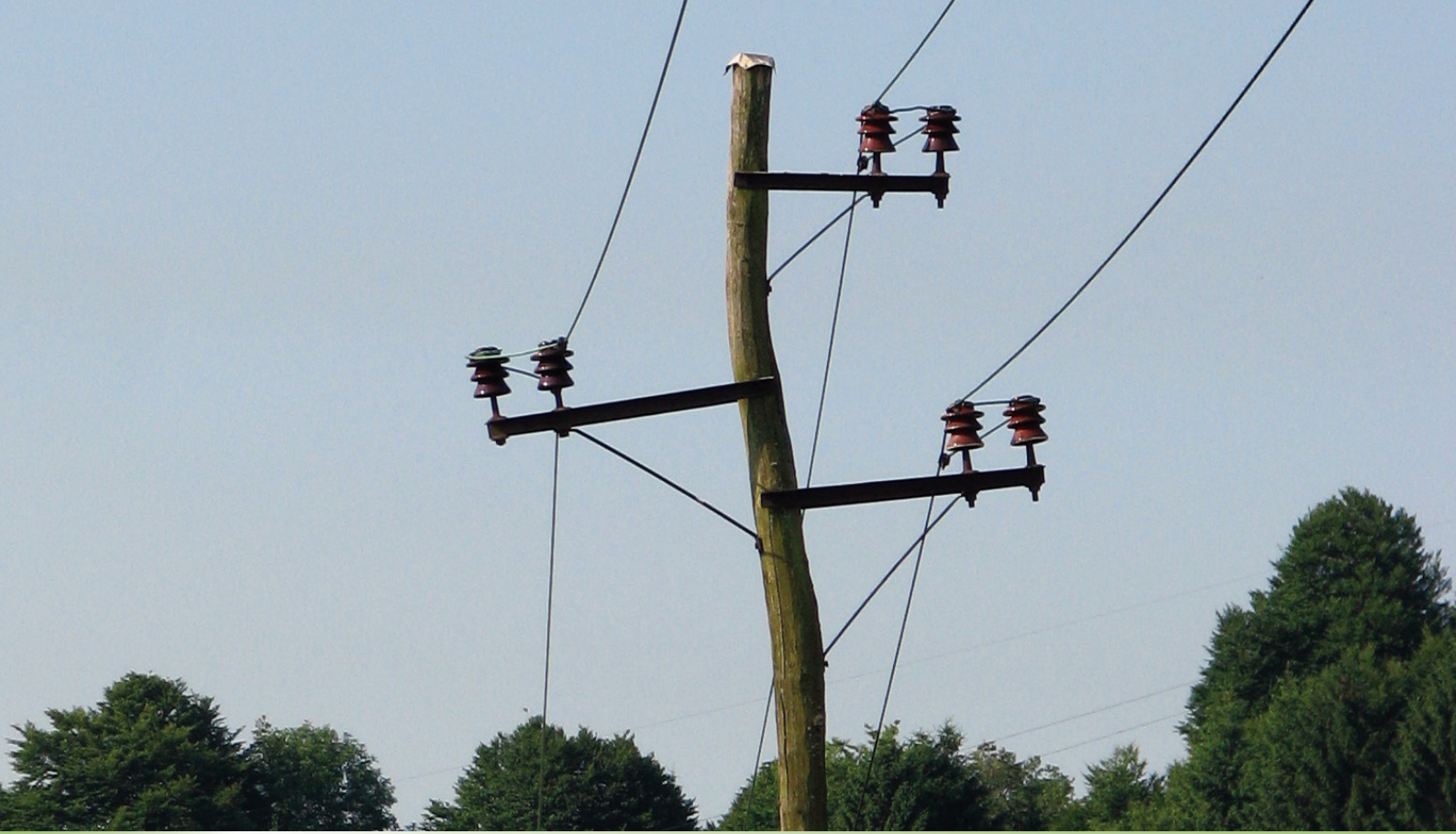

RAČUNSKO SODIŠČE
REPUBLIKE SLOVENIJE

Porevizijsko poročilo

Popravljalni ukrepi Ministrstva za gospodarstvo in
družbe SODO, d. o. o., sistemski operater
distribucijskega omrežja električne energije, Maribor

Poslanstvo

Računsko sodišče pravočasno in objektivno obvešča javnosti o pomembnih odkritjih revizij poslovanja državnih organov in drugih uporabnikov javnih sredstev ter svetuje, kako naj državni organi in drugi porabniki javnih sredstev izboljšajo svoje finančno poslovanje.

Porevizijsko poročilo

Popravljalni ukrepi Ministrstva za gospodarstvo in
družbe SODO, d. o. o., sistemski operater
distribucijskega omrežja električne energije, Maribor

1. UVOD

V revizijskem poročilu o smotnosti ureditve izvajanja gospodarske javne službe systemskega operaterja distribucijskega omrežja električne energije v letu 2007¹ je Računsko sodišče Republike Slovenije (v nadaljevanju: računsko sodišče) ocenilo, da izvajanje gospodarske javne službe systemskega operaterja distribucijskega omrežja električne energije (v nadaljevanju: GJS SODO) ni bilo smotno.

Ker razkrite nesmotnosti niso bile odpravljene med revizijo, smo v revizijskem poročilu Ministrstvu za gospodarstvo in družbi SODO, d. o. o., systemski operater distribucijskega omrežja električne energije, Maribor (v nadaljevanju: družba SODO) podali zahtevo za predložitev odzivnega poročila.

V odzivnih poročilih, ki sta jih s podpisom in pečatom potrdili odgovorni osebi dr. Matej Lahovnik, minister za gospodarstvo, in mag. Matjaž Vodušek, direktor družbe SODO, so predstavljeni popravljalni ukrepi. V porevizijskem postopku smo pregledali odzivni poročili ter preizkusili verodostojnost in zadovoljivost izkazanih popravljalnih ukrepov.

V tem poročilu:

- predstavljamo nesmotnosti, ki so bile razkrite v revizijskem poročilu in so zahtevale ukrepanje,
- povzemamo popravljalne ukrepe in
- izrekamo mnenje o zadovoljivosti popravljalnih ukrepov.

¹ Št. 1206-5/2008-29 z dne 24. 3. 2009.

2. NESMOTRNOSTI IN POPRAVLJALNI UKREPI

2.1 Strategija za uresničitev zahtev direktive

2.1.1 Opis nesmotrnosti

V Resoluciji o Nacionalnem energetskega programu² (v nadaljevanju: ReNEP) so že vključene zahteve Direktive 2003/54/ES o skupnih pravilih za notranji trg z električno energijo in o razveljavitvi Direktive 96/92/ES (v nadaljevanju: direktiva) z navedbo rokov za odprtje trga z električno energijo za vse negospodinske odjemalce in nato za vse odjemalce. Vključene so tudi zahteve po sprejetju temeljnega načela za nediskriminatoren in reguliran dostop do omrežja ter zahteve, da je za uporabo omrežja treba plačati določeno omrežnino oziroma tarifo za uporabo omrežja vnaprej, strukturo in višino te tarife pa odobrava Agencija za energijo. V ReNEP so prikazana potrebna finančna sredstva za investicijska vlaganja v prenosno in distribucijsko omrežje, in sicer na podlagi razvojnih načrtov podjetij za prenos in distribucijo električne energije v obdobju 2003–2012.

Ministrstvo za gospodarstvo pred odločitvijo, da družba SODO izvaja GJS SODO, ni imelo strategije, ki bi opredeljevala predvideno ureditev in način izvajanja GJS SODO, določala usmeritve in cilje izvajanja GJS SODO, ukrepe za doseg ciljev ter nadzor nad izvajanjem GJS SODO. Ministrstvo za gospodarstvo do avgusta 2008 še ni začelo z izdelavo take strategije.

Ministrstvu za gospodarstvo je bila naložena priprava strategije o vzpostavitvi učinkovite ureditve izvajanja GJS SODO, da bi se zagotovila kar največja neodvisnost izvajalca GJS SODO in uresničitev ciljev direktive. Pri tem bi morale opredeliti vse aktivnosti in njihove nosilce ter terminski načrt izvedbe načrtovanih aktivnosti z določitvijo koordinacije aktivnosti Ministrstva za gospodarstvo, Agencije za energijo in izvajalca GJS SODO.

² Uradni list RS, št. 57/04.

2.1.2 Izkazani popravljalni ukrepi

Ministrstvo za gospodarstvo je v sodelovanju z Agencijo za energijo pristopilo k izdelavi analize (naročilu projektne naloge), katere cilji so naslednji:

- na podlagi zahtev direktive in energetskega zakona³ (v nadaljevanju: EZ) proučiti možne oblike organiziranosti izvajalca GJS SODO tako, da bo zagotovljena učinkovita ureditev izvajanja GJS SODO; ker je izvajanje GJS SODO direktno povezano z distribucijskimi podjetji kot lastniki infrastrukture in izvajalci storitev za družbo SODO, je treba proučiti vse možne načine statusnega preoblikovanja distribucijskih podjetij in družbe SODO z vidika:
 - ustrezne pravne organiziranosti;
 - načina izločitve javne infrastrukture oziroma distribucijskega omrežja, ki mora v skladu s sklepom Vlade RS postati last države oziroma družbe SODO;
 - izvedene direktne podelitve koncesije družbi SODO;
 - rokov, v okviru katerih je sprememba mogoče čim prej uveljaviti;
- izmed možnih oblik organiziranosti glede na obravnavane vidike predlagati tiste variante za ustrezno in optimalno obliko organiziranosti, ki jih je mogoče realizirati v najkrajšem možnem času;
- pri predlagani obliki izpostaviti sinergijske učinke, nakazati področja, kjer je mogoče doseči zniževanje stroškov, opredeliti možnost in vrednost dezinvestiranja v povezavi s poslovno nepotrebnimi sredstvi za učinkovito izvajanje GJS SODO, oceniti vpliv spremembe organiziranosti na potrebni obseg sredstev za razvoj in delovanje ter vpliv na omrežnino kot vir za financiranje GJS SODO;
- pri predlagani obliki upoštevati tudi dejstvo, da so distribucijska podjetja lastniki hčerinskih podjetij, in da mora biti podan predlog ureditve razmerij do hčerinskih družb;
- upoštevati obstoječe stanje zaračunavanja povprečnih stroškov priključevanja; ta sredstva so vir družbe SODO za financiranje investicij in jih družba SODO vlaga v opredmetena osnovna sredstva distribucijskih podjetij kot vlaganja v tuja osnovna sredstva;
- opredeliti, za katere organizacijske oblike znotraj predlagane variante še nadalje ostaja obveza izvajanja javnih naročil;
- predlagano obliko organiziranosti podrobno opredeliti po posameznih fazah z navedbo rokov izvedbe faz ter opredeliti nujno potrebne funkcije, ki bi jih družba SODO izvajala takoj ob uvedbi reorganizacije.

Ministrstvo za gospodarstvo je v načrtu aktivnosti navedlo, da je k obravnavi izhodišč za analizo pristopilo v sodelovanju z Agencijo za energijo in družbo SODO. Agencija za energijo je že izvedla javno naročilo in z izbranim izvajalcem podpisala pogodbo za izdelavo projektne naloge 'Zagotovitev učinkovite ureditve izvajanja GJS SODO', ki bo narejena do konca julija 2009. Ministrstvo za gospodarstvo je navedlo tudi nosilce, ki so zadolženi za izvedbo aktivnosti v okviru Ministrstva za gospodarstvo, Agencije za energijo in družbe SODO, ter pripravilo terminski načrt aktivnosti.

2.1.3 Ocena popravljalnih ukrepov

Popravljalne ukrepe Ministrstva za gospodarstvo ocenjujemo kot *zadovoljive*.

³ Uradni list RS, št. 27/07-UPB2.

2.2 Lastništvo elektroenergetske infrastrukture

2.2.1 Opis nesmotnosti

V reviziji je bilo ugotovljeno, da Ministrstvo za gospodarstvo še ni pričelo z razgovori z manjšinskimi delničarji in sindikati ter tudi nima izdelane študije in terminskega načrta o tem, kako uresničiti zahteve iz sklepa Vlade RS z dne 9. 11. 2006 o povezovanju distribucijskih podjetij in prenosa javne infrastrukture v celoti v last Republike Slovenije.

Ministrstvu za gospodarstvo je bila naložena izdelava načrta aktivnosti z opredeljenimi aktivnostmi, roki in odgovornimi osebami, ki bodo na podlagi izdelane študije v razumnem roku zagotovile uresničitev sklepa Vlade RS glede izvedbe pogovorov z manjšinskimi lastniki delnic v elektropodjetjih, in s sindikati elektropodjetij ter zagotovile prenos elektroenergetske infrastrukture v posredno ali neposredno last Republike Slovenije in zagotovile ustrezne organiziranosti družbe SODO za razpolaganje s to infrastrukturo.

2.2.2 Izkazani popravljalni ukrepi

Ministrstvo za gospodarstvo je v odzivnem poročilu navedlo, da predvideva celovito reorganizacijo, ki bo dejansko uresničila pravno in funkcionalno ločitev tržnih in reguliranih dejavnosti v distribuciji električne energije in s katerimi bo družba SODO dejansko pridobila neodvisnost od dobaviteljev in od družb, ki imajo v lasti distribucijsko omrežje. Spremembe se bodo izvajale v štirih zaporednih fazah. Vlada RS bo najprej z 79,5-odstotno večino kapitala razdelila vsako od petih distribucijskih podjetij na dve družbi, in sicer družbo za omrežne dejavnosti in družbo za tržne dejavnosti. Družba za tržne dejavnosti bo obsegala predvsem prodajo, trgovanje in proizvodnjo električne energije, torej dejavnosti, ki morajo biti pravno ločene od izvajalca GJS SODO. Družba za omrežne dejavnosti bo obsegala predvsem tiste dejavnosti, ki jih distribucijsko podjetje zdaj izvaja po pogodbi o najemu in storitvah z družbo SODO, vključno z lastništvom omrežja.

Razdelitev bo izvedena na podlagi delitve, ki se opravi s prenosom posameznih delov premoženja na nove družbe. Manjšinski lastniki bodo v obeh družbah obdržali svoj lastniški delež v enakem odstotku, kot ga imajo sedaj v distribucijskem podjetju. S tem bo dosežena pravna in funkcionalna ločitev dejavnosti, ki so povezane z izvajanjem dejavnosti za družbo SODO od dejavnosti, povezanih s prodajo elektrike. Pogodbe o najemu omrežja in storitvah bodo ostale v veljavi med družbo SODO in omrežnimi deli podjetij. Pogodbe o nakupu in dobavi električne energije bodo ostale med odjemalci in dobavitelji na eni strani in tržnim delom distribucijskega podjetja na drugi. Z delitvijo bo prešel na nove družbe del premoženja prenosnih družb, določenih z delitvenimi načrti, ter pravice in obveznosti prenosnih družb v zvezi s tem premoženjem. Vsaka nova družba kot univerzalni pravni naslednik vstopi v vsa pravna razmerja v zvezi s premoženjem, katerih subjekt je bila prenosna družba.

V drugi fazi bo Vlada RS s svojim lastniškim deležem v vseh petih omrežnih družbah dokapitalizirala družbo SODO s stvarnim vložkom. V tej fazi so med družbo SODO in omrežnimi družbami v njegovi večinski lasti še vedno potrebne pogodbe o najemu in storitvah, se pa bistveno poveča vpliv družbe SODO na omrežna podjetja. S tem je mogoče upoštevati tudi načelo, da so podeljena koncesija, lastništvo omrežja in zaposleni v isti družbi. Družba SODO se mora že v tej fazi tudi kadrovsko okrepiti z zaposlenimi iz družb v svoji večinski lasti in v neposredno izvajanje prevzeti vsaj del nalog, povezanih z javnimi pooblastili.

Vlada RS ali družba SODO bosta v tretji fazi od manjšinskih lastnikov pridobila celoten lastniški delež v omrežnih družbah. Lastniški delež se lahko pridobi z odkupom ali menjavo za lastniški delež v družbah s tržno dejavnostjo ali z menjavo za kakšno drugo finančno premoženje države ali na kakšen drugačen način. Predvsem bi bilo primerno deleže manjšinskih lastnikov v omrežnih podjetjih pridobiti z vrednostjo deležev države v petih tržnih distribucijskih podjetjih. Tržna podjetja so sama zase precej majhna, njihova poglavitna tržna vrednost je v obstoječih dobavnih pogodbah, predvsem na distribucijskem segmentu, ki predstavlja 22-odstotni delež odjema v Republiki Sloveniji. Za ta podjetja se bodo torej najbolj zanimali trgovci, ki želijo vstopiti na maloprodajni trg ali ki želijo povečati svoj delež na tem trgu. Ministrstvo za gospodarstvo ocenjuje, da je tržna vrednost teh podjetij precej višja od njihove knjigovodske vrednosti, zato menjava po knjigovodski vrednosti ni ugodna za državo. Država bo torej delnice v teh podjetjih lahko prodala, lahko pa bi jih tudi zamenjala z manjšinskimi lastniki za delež v omrežnih podjetjih. Ne glede na to, da vsi manjšinski delničarji svojega deleža niso pripravljeni prodati, Ministrstvo za gospodarstvo ocenjuje, da je odkup deležev za dosego 90-odstotnega praga izvedljiv, s tem pa bo mogoča tudi iztisnitev preostalih delničarjev. Ves čas, ko omrežne družbe niso v 100-odstotni lasti družbe SODO, je treba v bilanci omrežnih družb prikazovati delež povprečnih stroškov priključevanja kot obveznost do družbe SODO.

V četrti fazi, ko bo v lastniški strukturi omrežnih podjetij ostala le še država, bo mogoče družbo SODO in pet omrežnih podjetij združiti v enovito družbo. S tem bodo dokončno odpravljene pogodbe o najemu in storitvah, omrežje bo v lasti družbe, ki bo v 100-odstotni državni lasti in bo hkrati tudi nosilec koncesije za izvajanje GJS SODO, z večino zaposlenih iz sedanjih distribucijskih podjetij pa bo tudi dejanski izvajalec nalog GJS SODO. Kadar koli vzdolž načrtane reorganizacije je mogoče združiti družbo Elektro Slovenije, d. o. o., Ljubljana, kot izvajalca gospodarske javne službe systemskega operaterja prenosnega omrežja, in družbo SODO, če bodo ekonomske analize pokazale, da je takšna združitev upravičena.

V načrtu aktivnosti je Ministrstvo za gospodarstvo navedlo, da je osnutek odzivnega poročila 28. 5. 2009 predstavilo manjšinskim delničarjem ter 11. 6. 2009 in 22. 6. 2009 sindikatom distribucijskih podjetij.

Načrtuje tudi, da bo do:

- 31. 12. 2009 narejen delitveni načrt in izvedena razdelitev petih distribucijskih podjetij, na omrežne in tržne družbe;
- 31. 3. 2010 sprejet sklep Vlade RS za prenos deležev države v omrežnih delih podjetij na družbo SODO;
- konca leta 2020 izvedena menjava in odkup deležev z manjšinskimi lastniki, oziroma iztisnitev preostalih delničarjev po dosegu 90-odstotnega deleža v omrežnih delih podjetij.

Ko bo družba SODO postala edini lastnik omrežnih družb, se bo izvedla združitev v enovito družbo. Ministrstvo za gospodarstvo je navedlo tudi nosilce, ki so zadolženi za izvedbo posameznih aktivnosti.

2.2.3 Ocena popravljanih ukrepov

Popravljalne ukrepe Ministrstva za gospodarstvo ocenjujemo kot *zadovoljive*.

2.3 Financiranje storitev elektropodjetij

2.3.1 Opis nesmotnosti

V obdobju od 1. 7. do 31. 12. 2007 je družba SODO plačala elektropodjetjem najemnino v znesku, ki je bil večji od zneska povračil vlaganj v elektroenergetsko infrastrukturo, razvoj oziroma gradnjo elektroenergetske infrastrukture v istem obdobju, ter tako elektropodjetjem zagotovila donos, ki je za 1.589.372 evrov višji od tistega, ki je maksimalno dovoljen s koncesijsko pogodbo.

Izvajanje GJS SODO je regulirano, regulirane pa so tudi cene za izvajanje GJS SODO, zato ocenjujemo, da bi morala biti letna najemnina za najem elektroenergetskega omrežja le v višini letno obračunane amortizacije elektroenergetske infrastrukture, saj ta znesek predstavlja dejansko obrabo osnovnih sredstev, ki jih družba SODO uporablja za izvajanje GJS SODO, oziroma predstavlja nadomestitev osnovnega sredstva z novim osnovnim sredstvom ob njegovi izrabi. Pri plačilu najemnine in storitev elektropodjetjem na način, kot je določen v najemni pogodbi, lahko povečevanje premoženja elektropodjetij, in kot posledica tega premoženja zasebnih lastnikov elektropodjetij, nastane na račun odjemalcev električne energije.

Družba SODO nima popolnih ažurnih evidenc razširjenih omrežij, financiranih na podlagi povprečnih stroškov priključevanja, zato obstaja tveganje, da so usredstveni stroški naložb v tuja opredmetena osnovna sredstva napačno izkazani in da so napačno izkazani tudi prihodki iz povprečnih stroškov priključevanja v poslovnih knjigah družbe SODO.

Novozgrajena infrastruktura po 1. 7. 2007 je na podlagi pogodbe o najemu in aneksa št. 1 k pogodbi o najemu v lasti elektropodjetij in ne v lasti družbe SODO. Širitev infrastrukture se financira tudi iz povprečnih stroškov priključevanja, ki jo plačujejo odjemalci električne energije ob priklopu na distribucijsko omrežje. Ti odjemalci tako financirajo elektropodjetjem gradnjo infrastrukture v njihovi lasti. Povečanje premoženja lastnikov elektropodjetij je tako odraz nepreglednega načina financiranja gradnje elektroenergetske infrastrukture s sredstvi odjemalcev, zato menimo, da elektropodjetja niso upravičena do lastništva sredstev, zgrajenih z zbranimi povprečnimi stroški priključevanja.

Družba SODO ob sklenitvi najemne pogodbe ni imela podatka o višini amortizacije v najem vzete elektroenergetske infrastrukture, saj ni imela seznama infrastrukture, zato se elektropodjetjem najemnina ne priznava na podlagi teh stroškov, temveč kot preostanek zaračunane omrežnine, ko se odštejejo pripadajoči zneski za delovanje ostalih institucij pri oskrbi z energijo. Družba SODO plačuje najemnino za infrastrukturo, ki je v lasti elektropodjetij. Družbi SODO ni znan znesek dejansko obračunane amortizacije infrastrukture, zato obstaja tveganje, da se širitev infrastrukture deloma financira tudi iz omrežnine⁴, ki jo plačujemo vsi odjemalci električne energije. Razširjena elektroenergetska infrastruktura se evidentira v last elektropodjetij in povečuje njihovo premoženje. Obstaja tveganje, da odjemalci električne energije financirajo gradnjo infrastrukture, ki jo bodo v obliki vsakoletne povišane najemnine plačevali elektropodjetjem.

Ministrstvu za gospodarstvo in družbi SODO je bila naložena izdelava načrta aktivnosti (opredelitev aktivnosti, rokov in odgovornih oseb), s katerim bo do izvedbe aktivnosti iz prejšnje točke tega poročila

⁴ Poleg povprečnih stroškov priključevanja, opisanih v točkah 2.3.1 in 2.3.2.

zagotovljen drugačen način financiranja storitev elektropodjetij, in sicer tako, da bodo prihodki elektropodjetij predstavljali le kritje njihovih stroškov (ne pa prihodnjih investicij) in ustrezni donos, obenem pa bo onemogočen prenos sredstev, ki pripadajo SODO, na elektropodjetja za financiranje sredstev v lasti elektropodjetij.

2.3.2 Izkazani popravljalni ukrepi

2.3.2.a Popravljalni ukrepi Ministrstva za gospodarstvo

Ministrstvo za gospodarstvo je v odzivnem poročilu navedlo, da je končna rešitev problema obvladovanja pogodb o najemu in storitvah odprava teh pogodb, ko bo družba SODO skupaj z omrežnimi podjetji postala enovita družba. Za natančno obvladovanje teh pogodb bi bila potrebna natančna evidenca sredstev, ki so v najemu in tudi vseh izvedenih storitev. Po drugi strani pa je za obvladovanje stroškov, povezanih z omrežjem, uvedena regulacija, ki jo izvaja Agencija za energijo. Investicije se izvajajo v pretežnem delu iz priznanega donosa in amortizacije. Kljub temu, vsa podjetja, ki so lastniki distribucijske infrastrukture presegajo dopustne stroške delovanja in poslovanja, ki so začrtani z regulativnim okvirjem Agencije za energijo. Izjema so povprečni stroški priključevanja, ki jih je Agencija za energijo v svojem aktu opredelila kot namenski vir, s katerim se financira manjši del širitve omrežja. Del omrežja, ki se gradi iz tega vira, bo prikazan kot lastništvo družbe SODO, kar se bo ustrezno upoštevalo pri ovrednotenju, potrebnem pri odkupu manjšinskih deležev. Družba SODO bo s temi sredstvi periodično dokapitalizirala distribucijska podjetja. Po razdelitvi se bodo s povprečnimi stroški priključevanja dokapitalizirale le omrežne družbe. Družba SODO bo še naprej delovala tudi tako, da bo povečevala preglednost stroškov, in sicer z izdajo navodil za poročanje, s sestavo cenika storitev in z ločenim obračunavanjem najemnine za omrežje.

Ministrstvo za gospodarstvo je v načrtu aktivnosti navedlo, da se bodo povprečni stroški priključevanja do odkupa vseh manjšinskih deležev izkazovala v bilancah distribucijskih podjetij kot obveznost do družbe SODO. Opredeljeno je tudi, da bodo po potrebi dopolnjene tudi pogodbe o najemu in storitvah. Ministrstvo za gospodarstvo je navedlo tudi nosilce, ki so zadolženi za izvedbo aktivnosti.

2.3.2.b Popravljalni ukrepi družbe SODO

Družba SODO je v odzivnem poročilu navedla, da je na podlagi pridobljenih podatkov od Agencije za energijo pripravila navodila za elektropodjetja za zaračunavanje stroškov izgub, izvajanje zasilne oskrbe, poračunavanje neupravičenega odjema in napačnih meritev, najemnine in storitev, ki temeljijo na sprejetih zakonskih podlagah. Družba SODO je za leto 2009 vzpostavila transparentnejši sistem obračunavanja stroškov električne energije za pokrivanje izgub in najemnine. Stroške storitev vzdrževanja najete elektroenergetske infrastrukture je družba SODO v letu 2009 izločila iz segmenta stroškov najemnine. Tako je zagotovljen fiksni strošek najemnine za celotno leto 2009, ki temelji na knjigovodskih podatkih obstoječe najete elektroenergetske infrastrukture. Z opisanim načinom priznavanja stroškov izgub, izvajanja zasilne oskrbe, poračunavanja neupravičenega odjema in napačnih meritev, najemnine in storitev družbe SODO do lastnikov elektroenergetske infrastrukture ne presega višine upravičenih stroškov.

Družba SODO si je za potrebe jasnejšega zaračunavanja storitev postavila za cilj urediti nomenklaturu storitev, ki bo zajemala kakovost in opredelitev tržnih cen. Tako bodo stroški družbe SODO za izvajanje nalog GJS SODO preglednejši. Kontroliranje upravičenih stroškov elektroenergetske infrastrukture je

možno zagotoviti le na podlagi metode vzorčenja po dejansko izvedenih delih vzdrževanja elektroenergetske infrastrukture in ostalih storitev.

Družba SODO še navaja, da se bo z aneksom za leto 2010 k pogodbi o najemu z lastniki elektroenergetske infrastrukture dogovorila, da morajo računi za storitve vsebovati razdelitev stroškov in specifikacijo opravljenih storitev v skladu s specifikacijami opravljenih storitev, ki jih opredeljujejo navodila za poročanje.

2.3.3 Ocena popravljalnih ukrepov

2.3.3.a Ocena popravljalnih ukrepov Ministrstva za gospodarstvo

Popravljalne ukrepe Ministrstva za gospodarstvo ocenjujemo kot *zadovoljive*.

2.3.3.b Ocena popravljalnih ukrepov družbe SODO

Popravljalne ukrepe družbe SODO ocenjujemo kot *zadovoljive*.

2.4 Evidenca elektroenergetske infrastrukture pri Ministrstvu za gospodarstvo

2.4.1 Opis nesmotnosti

Ministrstvo za gospodarstvo je prejelo evidence o infrastrukturi enega elektropodjetja v roku, ostalih štirih elektropodjetij pa šele na podlagi ponovnega poziva. Evidence elektroenergetske infrastrukture, ki jih je prejelo, vsebujejo podatke iz računovodskih evidenc elektropodjetij, ne vsebujejo pa tehničnih podatkov, podatkov o vzdrževanju infrastrukture, morebitni obremenitvi ali izbrisu iz evidenc, nekatera tudi ne vsebujejo podatkov o vpisu, kot določa 9. člen Uredbe o energetske infrastrukture⁵.

Računovodske evidence elektropodjetij ne vsebujejo istovrstnih podatkov, zato ni mogoče ugotoviti dejanskega obsega in vrednosti elektroenergetske infrastrukture na območju celotne Slovenije. Uredba o energetske infrastrukture ne določa natančnega obsega oziroma vrst elektroenergetske infrastrukture, Ministrstvo za gospodarstvo pa elektropodjetjem tudi ni izdalo nobenega navodila, ki bi jasneje opredelilo obseg in vrste elektroenergetske infrastrukture. Ker predpisi niso dorečeni in niso izdana ustrezna navodila, obstaja tveganje, da elektropodjetja neenotno ocenijo, katero infrastrukturo je treba evidentirati med elektroenergetsko infrastrukturo in katere ne.

Ministrstvu za gospodarstvo je bilo naloženo, da mora podati zahtevo po predložitvi evidence elektroenergetske infrastrukture od elektropodjetij, kot določa 9. člen Uredbe o energetske infrastrukture.

⁵ Uradni list RS, št. 62/03, 88/03.

2.4.2 Izkazani popravljalni ukrepi

Ministrstvo za gospodarstvo je v odzivnem poročilu navedlo, da je edini izvajalec energetske dejavnosti na področju distribucije po veljavnem EZ izvajalec dejavnosti systemskega operaterja, torej družba SODO. Ministrstvo za gospodarstvo je zato z dopisom⁶ družbo SODO pozvalo, da glede na zahteve Uredbe o energetske infrastrukture čim prej uredi evidenco energetske infrastrukture, obvesti ministrstvo o roku, v katerem bo to evidenco uredila ter sporoči vse v Uredbi o infrastrukturi predpisane podatke, vsaj za tisto energetske infrastrukturo, za katero so podatki že na voljo.

2.4.3 Ocena popravljalnih ukrepov

Popravljalne ukrepe Ministrstva za gospodarstvo ocenjujemo kot *zadovoljive*.

2.5 Evidenca elektroenergetske infrastrukture pri družbi SODO

2.5.1 Opis nesmotnosti

Iz pogodb o najemu ni razvidno, za katero infrastrukturo je sklenjena, kljub temu da je v koncesijski pogodbi določeno, da mora družba SODO do dneva pričetka izvajanja koncesije z dosedanjimi izvajalci GJS SODO z najemno pogodbo urediti prenos ali dostop družbe SODO do evidenc, ki jih dosednji izvajalci vodijo v okviru izvajanja GJS SODO⁷. K pogodbam o najemu z vsemi elektropodjetji je priložen enak seznam vrst elektroenergetske infrastrukture z navedbo amortizacijske stopnje, življenjske dobe in opredelitvijo vrste sredstev. V pogodbah o najemu ni navedenega točnega in popolnega seznama elektroenergetske infrastrukture, ki je bila na dan podpisa pogodbe o najemu v lasti posameznega elektropodjetja.

Družba SODO je prejela seznam elektroenergetske infrastrukture od Elektro Celje dne 29. 2. 2008, od Elektro Gorenjska 27. 2. 2008, od Elektro Ljubljana 13. 3. 2008, od Elektro Maribor dne 14. 2. 2008 in od Elektro Primorska dne 19. 2. 2008, kar je več kot pol leta po pridobitvi koncesije za izvajanje GJS SODO. Evidence elektroenergetske infrastrukture, ki jih je prejela družba SODO, vsebujejo podatke iz računovodskih evidenc elektropodjetij in ne vsebujejo istovrstnih podatkov⁸, na podlagi katerih bi lahko ugotovili obseg in vrednost elektroenergetske infrastrukture, vzete v najem.

Družbi SODO je bilo naloženo, da pridobi popoln in točen seznam elektroenergetske infrastrukture od lastnikov elektroenergetske infrastrukture po nazivu osnovnega sredstva z vsaj naslednjimi podatki: datum pridobitve, nabavna vrednost, stopnja amortizacije, sedanja vrednost na dan 31. 12. 2008, popravek vrednosti na dan 31. 12. 2008 in višino amortizacije v letu 2008.

⁶ Z dne 26. 6. 2009.

⁷ V točki 9.2.3 koncesijske pogodbe.

⁸ Evidence nekaterih elektropodjetij vsebujejo podatke o elektroenergetski infrastrukturi na dan 30. 6. 2007, druge na dan 31. 12. 2007. Evidence nekaterih elektropodjetij vsebujejo podatke le o vrsti, inventarni številki, interni šifri amortizacijske skupine in sedanjih vrednostih elektroenergetske infrastrukture, druge vsebujejo poleg navedenih tudi podatke o dnevu nakupa, nabavni vrednosti, popravku vrednosti elektroenergetske infrastrukture, tako za celotno obdobje uporabe kot tudi le za leto 2007.

2.5.2 Izkazani popravljalni ukrepi

Družba SODO je od elektropodjetij zahtevala in v marcu 2009 pridobila knjigovodski seznam elektroenergetske infrastrukture s stanjem na dan 31. 12. 2008, ki obsega: identifikacijsko oznako distribucije, inventarno številko, identifikacijo vrste osnovnega sredstva, tovarniško številko, identifikacijsko oznako nahajališča, identifikacijsko oznako opreme, naziv, amortizacijsko skupino, amortizacijsko stopnjo, datum nabave, nabavno vrednost na dan 1. 1. 2008, popravke vrednosti na dan 1. 1. 2008, sedanjo vrednost na dan 1. 1. 2008, nabavno vrednost na dan 31. 12. 2008, popravke vrednosti na dan 31. 12. 2008, sedanjo vrednost na dan 31. 12. 2008, vrednost amortizacije v letu 2008, popravke prometa v letu 2008, količino na dan 1. 1. 2008 ter količino na dan 31. 12. 2008.

2.5.3 Ocena popravljivih ukrepov

Popravljalne ukrepe družbe SODO ocenjujemo kot *zadovoljive*.

2.6 Vzpostavitev nadzora nad evidenco elektroenergetske infrastrukture

2.6.1 Opis nesmotnosti

Družba SODO ima podatke o vrednosti elektroenergetske infrastrukture, ki so jih posredovala elektropodjetja, vendar pa ni preverila popolnosti in točnosti prejetih podatkov. Družba SODO je glede na trenutno ureditev vodenja evidenc infrastrukture pri uresničevanju zahtev koncesijske pogodbe po ažuriranju evidence infrastrukture popolnoma odvisna od načina vodenja evidenc infrastrukture lastnikov elektroenergetskega omrežja. Ocenjujemo, da bi družba SODO lahko uresničila zahteve koncesijske pogodbe, po kateri mora voditi in redno ažurirati evidenco infrastrukture le, če bi sama prevzela vodenje evidenc infrastrukture.

Družbi SODO je bilo naloženo, da vzpostavi nadzor nad točnostjo in popolnostjo podatkov o elektroenergetski infrastrukturi v elektropodjetjih.

2.6.2 Izkazani popravljalni ukrepi

Družba SODO je za vzpostavitev nadzora nad točnostjo in popolnostjo podatkov o elektroenergetski infrastrukturi dne 20. 5. 2009 na elektropodjetja posredovala zahtevo po posredovanju tehničnih podatkov o elektroenergetski infrastrukturi.

Geodetska uprava Republike Slovenije (v nadaljevanju: GURS) vodi zbirni kataster gospodarske javne infrastrukture, v katerega so lastniki infrastrukture dolžni posredovati podatke o stanju in spremembah njihove infrastrukture. Družba SODO je dne 19. 5. 2009 pridobila podatke o elektroenergetski infrastrukturi od GURS-a, ki je v tem trenutku na voljo v zbirnem katastru gospodarske javne infrastrukture.

Družba SODO je nadalje dne 7. 5. 2009 na GURS naslovila dopis, v katerem je v zbirnem katastru zahtevala izvedbo spremembe izvajalca GJS SODO. GURS je dne 18. 5. 2009 na elektropodjetja naslovil

dopis, s katerim jih je pozval, da kot lastniki elektroenergetske infrastrukture izvedejo spremembo izvajalca GJS SODO v zbirnem katastru gospodarske javne infrastrukture z elektropodjetij na družbo SODO.

Družba SODO je dne 20. 5. 2009 na elektropodjetja posredovala dopis z navodilom o podrobnih vsebini evidence elektroenergetske infrastrukture, ki jo sestavljajo knjigovodska evidenca ter tehnična evidenca z umestitvijo elektroenergetske infrastrukture v prostor. V maju in juniju 2009 je družba SODO prejela odgovor elektropodjetij, v katerem ta navajajo, da lahko podatke o elektroenergetski infrastrukturi na visoko in srednje napetostnem nivoju posredujejo do 31. 12. 2010, medtem ko lahko za nizko napetostni nivo te podatke posredujejo v različnih rokih, nekatera med njimi ne prej kot do 31. 12. 2017, ker podatkov v zahtevani obliki še ni na voljo.

2.6.3 Ocena popravljalnih ukrepov

Popravljalne ukrepe družbe SODO ocenjujemo kot *zadovoljive*.

2.7 Prenos izvajanja javnih pooblastil

2.7.1 Opis nesmotnosti

Pogodba o najemu prenaša, v nasprotju z EZ in v nasprotju z Zakonom o gospodarskih javnih službah⁹ (v nadaljevanju: ZGJS), izvajanje javnih pooblastil izdaje in zavrnitve soglasij za priključitev na distribucijsko omrežje od izvajalca gospodarske javne službe sistemskega operaterja distribucijskega omrežja električne energije na lastnike elektroenergetske infrastrukture. Tudi Vlada RS je dala soglasje na vsebino pogodbe o najemu, čeprav so določbe pogodbe o najemu, ki se nanašajo na prenos javnih pooblastil od izvajalca gospodarske javne službe sistemskega operaterja distribucijskega omrežja električne energije na drugo osebo zasebnega prava, v nasprotju s koncesijsko pogodbo. Družbi SODO ni bila določena jasna in nedvoumna vloga v razmerju z lastniki elektroenergetskega omrežja. Družba SODO tudi nima potrebnih tehničnih podatkov za priključitev na distribucijsko omrežje in nima potrebnega števila usposobljenih zaposlenih. V družbi SODO niso izpolnjeni niti tehnični niti kadrovski pogoji za izvajanje javnih pooblastil, določenih v EZ in ZGJS.

Ureditve izdaje oziroma zavrnitve soglasij v letu 2007 ne upošteva zahtev direktive, ki določa, da morajo države članice zagotoviti visoko raven varstva potrošnikov, zlasti glede preglednosti splošnih pogodbenih pogojev, splošnih informacij in mehanizmov za reševanje sporov.

Ministrstvu za gospodarstvo in družbi SODO je bila naložena izdelava načrta aktivnosti z opredeljenimi aktivnostmi, roki in odgovornimi osebami, ki bodo zagotovile, da se bo družba SODO ustrezno usposobila in kot neodvisni organ začela izvajati javna pooblastila.

⁹ Uradni list RS, št. 32/93.

2.7.2 Izkazani popravljalni ukrepi

2.7.2.a Popravljalni ukrepi Ministrstva za gospodarstvo

Ministrstvo za gospodarstvo je v odzivnem poročilu navedlo, da bo končna usposobitev družbe SODO kot neodvisnega organa dosežena postopoma. Izdaja soglasij v upravnem postopku in sodelovanje pri prejemanju prostorskih aktov je na formalnem nivoju odpravljena z zadnjo spremembo EZ, s katerim je urejena možnost prenosa javnih pooblastil na distribucijska podjetja. Ta začasna ureditev je bila nujna, saj bi drugače prišlo do popolnega zastoja pri izdaji gradbenih dovoljenj.

Z ločitvijo tržnega in omrežnega dela distribucijskih podjetij ne bo več potencialne nevarnosti pristranskosti pri izdaji soglasij za priključitev na elektroenergetsko omrežje, dajanju smernic in mnenj na načrtovane prostorske ureditve in pri določanju projektnih pogojev ter dajanju soglasij k projektnim rešitvam. Družba SODO bo v tej fazi sicer pri izvajanju svoje funkcije še vedno odvisna od omrežnih delov distribucijskih podjetij. Z nadaljnjimi koraki reorganizacije bo družba SODO pridobivala vedno večji neposredni vpliv na omrežna podjetja, do drugega koraka reorganizacije, ko se mora družba SODO kadrovske okrepiti ter v neposredno izvajanje prevzeti naloge povezane z izvajanjem javnih pooblastil.

Ministrstvo za gospodarstvo je v načrtu aktivnosti navedlo, da je nepravilnost formalno že odpravljena, vsebinsko pa bo odpravljena z ločitvijo distribucijskih podjetij na tržni in omrežni del. Ministrstvo za gospodarstvo je navedlo tudi nosilce, ki so zadolženi za izvedbo aktivnosti¹⁰.

2.7.2.b Popravljalni ukrepi družbe SODO

Družba SODO bo začela v celoti z izvajanjem javnih pooblastil v skladu s strategijo Ministrstva za gospodarstvo, ki je predstavljena v odzivnem poročilu. Glede na navedene popravljalne ukrepe Ministrstva za gospodarstvo se bo družba SODO ustrezno usposobila in začela izvajati javna pooblastila, kot je navedeno v nadaljevanju. Družba SODO je pri pripravi poslovnega načrta za leto 2009 že upoštevala dodatno zaposlitev na področju izvajanja javnih pooblastil. Družba SODO bo pri pripravi poslovnega načrta za leto 2010 upoštevala strategijo Ministrstva za gospodarstvo in v skladu s tem načrtovala ustrezno nadaljnjo potrebno število kadrov za usposobitev družbe SODO za izvajanje javnih pooblastil. Končno stanje pri izvajanju javnih pooblastil bo doseženo z združitvijo družbe SODO in petih omrežnih podjetij v enovito družbo. S tem bodo odpravljene pogodbe o najemu in storitvah. Družba SODO pa bo dejanski izvajalec nalog GJS SODO. Glede na to, da gre pri tem za aktivnosti lastnika družbe SODO, bo družba SODO sodelovala pri načrtovanih aktivnostih. Družba SODO je navedla tudi nosilce, ki so zadolženi za posamezne aktivnosti ter roke za njihovo izvedbo.

¹⁰ Drugi odstavek točke 2.2.2 porevizijskega poročila.

2.7.3 Ocena popravljalnih ukrepov

2.7.3.a Ocena popravljalnih ukrepov Ministrstva za gospodarstvo

Popravljalne ukrepe Ministrstva za gospodarstvo ocenjujemo kot *zadovoljive*.

Ob tem računsko sodišče opozarja, da izvajanje javnih pooblastil ne bo ustrezno urejeno z ločitvijo distribucij na tržni in omrežni del, temveč šele tedaj, ko bo tudi EZ usklajen z ZGJS in bo le izvajalec GJS SODO, torej družba SODO, lahko izvajal javna pooblastila.

2.7.3.b Ocena popravljalnih ukrepov družbe SODO

Popravljalne ukrepe družbe SODO ocenjujemo kot *zadovoljive*.

3. MNENJE O IZKAZANIH POPRAVLJALNIH UKREPIH

Pregledali smo odzivni poročili ter dopolnitvi odzivnih poročil, ki sta jih na podlagi zahteve iz revizijskega poročila o smotnosti ureditve izvajanja gospodarske javne službe systemskega operaterja distribucijskega omrežja električne energije v letu 2007 izdelala Ministrstvo za gospodarstvo in družba SODO. Ocenili smo, da sta odzivni poročili in dopolnitvi odzivnih poročil, ki sta jih s podpisom in pečatom potrdili odgovorni osebi dr. Matej Lahovnik, minister za gospodarstvo, in mag. Matjaž Vodušek, direktor družbe SODO, verodostojni.

Zadovoljivost izkazanih popravljalnih ukrepov smo ocenili na podlagi posredovanega opisa ukrepov in predložene dokumentacije Ministrstva za gospodarstvo in družbe SODO. Menimo, da smo pridobili zadostne in ustrezne podlage in dokaze, da lahko podamo oceno o zadovoljivosti izkazanih ukrepov.

S popravljivimi ukrepi, ki sta jih Ministrstvo za gospodarstvo in družba SODO izkazala za ugotovljene nesmotnosti pri ureditvi izvajanja gospodarske javne službe systemskega operaterja distribucijskega omrežja električne energije v letu 2007, so bili izvedeni postopki, ki zagotavljajo, da bodo nesmotnosti odpravljene.

Ocenjujemo, da so ukrepi, ki sta jih sprejela Ministrstvo za gospodarstvo in družba SODO za odpravo nesmotnosti, ugotovljenih pri reviziji smotnosti ureditve izvajanja gospodarske javne službe systemskega operaterja distribucijskega omrežja električne energije v letu 2007, *zadovoljivi*.

Številka: 1206-5/2008-33
Ljubljana, 24. julija 2009

Zoran Mladenovič,
drugi namestnik predsednika

Poslano:

1. Ministrstvu za gospodarstvo, priporočeno;
2. SODO, d. o. o., Maribor, priporočeno;
3. Državnemu zboru Republike Slovenije, priporočeno;
4. arhivu, tu.

Bedimo nad potmi javnega denarja

Računsko sodišče Republike Slovenije / The Court of Audit of the Republic of Slovenia

Slovenska cesta 50, 1000 Ljubljana, Slovenija • tel.: +386 (0) 1 478 58 00 • fax: +386 (0) 1 478 58 91
sloaud@rs-rs.si • www.rs-rs.si

Enota Maribor / Maribor Office

Ulica heroja Bračiča 6, 2000 Maribor, Slovenija • tel.: +386 (0) 2 250 58 80 • fax: +386 (0) 2 250 58 96

